

épület sorsával. E húsz év legszebb emléket a múzeum beszerzési naplói állítják, illetve a csendes termék falai, honnan az ő fáradozásai szerzett műtárgyak mosolyognak le. Az emlékkönyv korlátozott terjedelme miatt nem sorolhatta fel valamennyi szerzeményét, csak a legfontosabbakat. A IV. századi görög művészet-től Despiu-ig egy hosszú sorozat válogatott remekmű kér részt ebben a meghitt ünneplésben.

Az emlékkönyv művészettörténeti tanulmányokat tartalmaz. *Somogyi József* a mezopotámiai Tell Halaf lelőhelyen végzett, nagy meglepetést keltő ásatásokat ismerteti. Kelet régi, rejtelmes művészetének feltárása Tell Halaf révén nagy lépéssel haladt előre, az emlékek maguk esztétikailag is igen jelentékenyek. *Oroszlán Zoltán* a múzeum antik terrakotta-gyűjteményének egyik legszebb darabjával, az öszvéren ülő Szilénosszal foglalkozik, melyről sikerült megállapítania, hogy attikai művésznek közvetlenül a perzsa háború előtti alkotása. *Hekler Antal* az Athéna Giustiniani néven ismert szobrot egy új, érdekes analógia alapján Myron egyik tanítványával hozta kapcsolatba. *Felvinczi Takács Zoltán* a húnok és kínaiak kapcsolatát világítja meg a Nemzeti Múzeumban levő bronzüstök segítségével, melyekről már régebben azt a nézetét nyilvánította, hogy azokat a húnok hozták magyar földre. Hozzátehetjük, hogy e nézete azóta az erősen fellelőült kül- és belföldi hún-kutatásban osztatlan helyesléssel találkozott. *Gombosi György* a velencei Szent Márk-templom előcsarnokáról és annak mozaikjairól írt tanulmányt. *Hoffmann Edith* bemutatja a múzeum birtokában levő rendkívül becses eddig ismeretlen codexet, melynek első fele 1300 körül készült festett passióképsorozat, második fele a legrégebb és legszebb nyomtatott

Biblia Pauperumot tartalmazza. Mindkettő osztrák munka s a szomszédország műtörténetét igen jelentős emlékekkel szaporítja. *Péter András* két szienai eredetű trecento-rajzot határoz meg. *Zichy István* gróf a Képes Krónika miniatúrjeit vizsgálja viselettörténeti szempontból. Ez a nálunk elhanyagolt tudomány, melynek közkezen forgó régi monográfiái használhatatlanná avultak, becses megfigyeléseket nyer anjoukori fejezetét illetően ez értekezésben. *Balogh Jolán* Agostino di Duccio firenzei szobrász művészetével foglalkozik, részben eddig ismeretlen emlékek kapcsán. *Meller Simon* Polaiuolo lovasszobortervrajzait ismerteti, *Wilde János* fejlődéstörténeti áttekintést ad a velencei női képmásokról. *Pigler Andor* a barokkművészet ikonográfiájának egyik érdekes, az ókori irodalomba lenyúló fejezetét állította össze. *Szentiványi Gyula* Szerelmey Miklósnak, a biedermeier e elfeledett, kalandos életű és vállalkozó szellemű kőrajzolójának emlékét elevenítette fel gondos és részletes életrajz keretében. *Rózsaffy Dezső* Munkácsyt kisebb igényű, de a vázlatosság spontán és divatos erénye miatt nevezetes képei alapján méltatja. Valamennyi tanulmány idegen nyelven is napvilágot látott.

Genthon István.

A magyar esztétikai tudomány újjá-születése.

Hosszú esztendő, elmélyedt tudós munkája után jelentette meg Mitrovics Gyula 1928-ban *A magyar esztétikai irodalom története* című nagy munkáját. Míg dolgozott rajta és fáradhatatlan kutató munkával szinte kis disszertációk és cikkek mozaikjából alakította ki a szép magyar gondolatmenetét, és a tudós szomorúságával látta, miként sikkad el egy-egy reménnyel teljes elindulás és miként torkollik

a közöny, a megnemértés és felületes dilettantizmus semmijébe egy-egy annyi reménnyel biztató, tudományos kísérlet. S míg külföldön a kedvező légkör és a természetes fejlődés egyre-másra eredményezte a szépről szóló nagy rendszereket, addig idehaza ez a tudomány közpréda lett, mindenki azt hitte, ért hozzá, tehát senki sem értett hozzá és felületes esztétizáló fecsegésbe fült minden. De hiszen ez természetes is volt, mert hiányzott a tudomány egészséges fejlődéséhez szükséges összefogó erő és keret, mely először önmagában tisztázza a végső elveket, az eredményeket rendszerbe foglalja, köztudatba viszi, hogy ezzel a közösségre hasson, a nemzeti kultúra esztétikai megtisztulását előmozdítsa és az izlést fejlessze.

Mitrovics Gyula rájött a nemzeti esztétikai tudomány elsőrendű szükségességére és alig öt évvel könyvének kiadása után a *Magyar Pszichológiai Társaság* kebelében, mint önálló szakosztályt, megalapította a mult esztendő őszén az *Esztétikai Társaságot*. A gondolat és az alapítás műve időben, sőt a tizenkettedik órában jött. Nemcsak az a néhány megszámlált sereglett Mitrovics köré, aki kezdettől fogva inkább vállalta az esztétikáért a magántudós nem mindig dicsőséggel teljes jelzőjét, hanem azok is jöttek, akik most indultak el vagy utólag kívánják pótolni a tudományos esztétikai gondolkodást. Hiszen semmi akadály sem volt, hogy az esztétika minden irányának művelője megtalálja helyét az adott keretek között, mert bár a *Pszichológiai Társaság* nyújtotta azt, de korántsem kívánta, hogy tagjai csupán a pszichológiai esztétikát műveljék. S a tudományos igényűek után a tanulni és az örök szépre vágyó nagyközönség is bekapcsolódott és a mult esztendő ősztől havonként megtartott felolvasó ülése-

ken szinte zsúfolásig megtöltötte a Fészek Klub előadótermét. S hihetõleg örömmel tette, hiszen az esztétika minden ágának művelője megszólalt és megszólalóban van, hogy csak az eddig elhangzott felolvasókat említsük, Benedek László, Horváth Henrik (művészettörténeti esztétika), Mitrovics Gyula (általános esztétika), Mester János (esztétikatörténet), Dénes Tibor (filozófiai esztétika), Baránszky-Jób László (stilustörténet), Csanády Sándor (művészetfilozófia), Rédey Tivadar (színházkritika), Kozocsa Sándor (irodalmi kritika), Németh Antal (színházesztétika), Grandpierre Emil (poetika), Ferenczy Irén (esztétika és orvostudomány). A jövő esztendőben pedig már a felolvasások is egységes terv szerint csoportosulnak, amennyiben az esztétika végső elvei és határkérdései lesznek a vizsgálat tárgyai s ez egységesen elgondolt előadásorozatból könyv lesz, mely az elkövetkező magyar esztétikai mű irányát igyekszik megmutatni.

A fiatal Társaság munkája e rövid idő ellenére nem merült ki csupán felolvasásokban, hanem ennek az esztendőnek a kezdetén megindította az *Esztétikai Füzetek* című havi folyóiratot, melyben mindenkor egy-két esztétikai tanulmányt közöl. Ezzel a vállalkozásával a magyar esztétikai irodalom nagy szegénységét igyekszik pótolni és eddig úgy látszik, célt ér vele, mert a nagyközönség és a tudós körök is egyaránt szívesen fogadták.

Az *Esztétikai Társaság* programjában azonban nemcsak a tudományos kiadói tevékenység van benne, hanem a heti kritikai újság megindítása is, még pedig azzal a becsülettel szándékkal, hogy kialakítsa az egészséges és minden mellétekinteten felülemelkedő magyar kritikai légkört, azt, melyben a szép nem senyved el, de virágjába szökken.